

Ahvenanmaa Itämeren sydämessä

Lotta Nummelin

”Kesä 1988 toimi herätyskellona. Kun kahlasin vedessä, jotain oli pielessä. En pystynyt näkemään varpaitani enää.” Ahvenanmaalainen liikemies Anders Wiklöf huomasi, että vedestä oli tullut merkillisen sameaa ja kalaverkkojen nosto oli vaikeampaa.

Kesän 1988 kokemukset herättivät Anders Wiklöfissä ajatuksen perustaa säätiö Itämeren tilan parantamiseksi. Itämerisäätiö (virallisesti Stiftelsen Ålandsfonden för Östersjöns framtid) perustettiin seuraavana vuonna. Kun Wiklöf perusti säätiön hän totesi: ”Vaikka olen tietoinen siitä että tarvitsemme toimenpiteitä laajalla rintamalla, ja että yksittäisellä ihmisellä on rajalliset mahdollisuudet vaikuttaa, haluan kuitenkin antaa oman panokseni ja toivon että myös muut tekevät samoin.”

Itämerisäätiö palkitsee työstä Itämeren tilan hyväksi

Itämerisäätiö on vuodesta 1990 alkaen nostanut esille henkilöitä ja organisaatiota, jotka kulkevat Itämeri-työn eturivissä. Itämerisäätiön vuotuinen Itämeripalkinto myönnetään henkilölle tai organisaatiolle, joka on tehnyt merkittävää ja edistysellistä työtä Itämeren tilan hyväksi. Toiminnot voivat olla joko käytäntöjä ja/tai teknisiä toteutuksia, tutkimusta, koulutusta tai muita aktiviteetteja, jotka edistävät Itämeren tilan paranemista. Palkinnon saajat ovat vuosien varrella olleet tutkijoita, yhteiskunta-aktiiveja, virkamiehiä, poliitikkoja, yritysten työntekijöitä ja niin edelleen. Vuosien saatossa yhteensä noin 650 000 euroa on jaettu 72 henkilölle ja organisaatiolle.

Tämän vuoden Itämeripalkinnon sai erikoistutkija Seppo Knuutila. Hänet palkittiin 20 000 eurolla yli 20 vuotta jatkuneesta omistautuneesta ja sitkeästä työstä Itämeren hyväksi sekä menestyksekkästä Itämeren ympäristöongelmien havainnollistamisesta. Knuutila on toiminut sekä kansallisesti että kansainvälisesti, kartoittanut päästölähteitä ja löytänyt ratkaisuja Itämeren ravinnepäästöjen vähentämiseksi. Hän on myös saanut arvostusta kyvystään popularisoida ja visualisoida vaikeaselkoista tietoa ravinnepäästöistä, niiden aiheuttajista ja toimenpiteiden vaikutuksista sekä suurelle yleisölle että poliittisille päättäjille.

Innovaatioita Ahvenanmaalta

Itämerellä on keskeinen rooli kaikkien ahvenanmaalaisten elämässä. Ahvenanmaalla et pääse kovin kauas merestä. Lähin merenlahti on pisimmilläänkin vain 5 kilometrin päässä. Ahvenanmaalaiset viettävät paljon aikaa merellä ja moni saa elantonsa merestä. Meri onkin lähellä jokaisen ahvenanmaalaisen sydäntä.

Ahvenanmaalla on useita esimerkkejä uusista tavoista lähestyä asioita. Tänä vuonna Itämerisäätiön Ahvenanmaa-palkinnon sai kalankasvattaja Sixten Sjöblom biodieseltuotannostaan. Sjöblom tuottaa kalankasvatuksessa tuotetusta kalanperkuujätteestä biodieseliä, jota on muun muassa käytetty Maarianhaminan paikallisliikenteen polttoaineena. Ahvenanmaalla on myös kokeiltu sinisimpukan kasvatusta ja tutkittu mihin simpukkaa voisi käyttää, esimerkiksi kalarehuksi, maanparannusaineeksi jne. Myös laine-energia -pilottihanke on parhaillaan käynnissä Ahvenanmaalla – ja onhan LNG:tä käyttävä Viking Grace ahvenanmaalainen!

Itämeren tila on edelleen huonontunut vuodesta 1988 ja rehevöityminen jatkunut. Itämerta vaivaa myös luonnon monimuotoisuuden väheneminen, haitallisten aineiden lisääntyminen sekä öljyonnettomuuden riski. Vuonna 1988 Itämeren valuma-alueella asui 70 miljoonaa ihmistä. Tämä päivänä luku on jo 90 miljoonaa. Me kaikki vaikutamme Itämeren tilaan ja kannamme siten myös vastuuta sen tulevaisuudesta.

Lotta Nummelin
toimitusjohtaja
Stiftelsen Ålandsfonden för Östersjöns framtid

Aikaisemmin sarjassa ilmestyneitä kolumneja

Nro.		Kirjoittaja
26/2013	1.8.2013	Itämeri-haaste nimeltä korruptio Erkki Laukkanen, puheenjohtaja, Transparency Suomi
11/2013	14.3.2013	Voisi Tallinnaan mennä muutenkin kuin turistiksi Markku Mantila, päätoimittaja, Kaleva
6/2013	7.2.2013	Itämeren alueen ruokayhteistyön mahdollisuudet Johanna Mäkelä, professori, Helsingin yliopisto
1/2013	3.1.2013	Itämeren alueen jäsenvaltiot ja eurokriisi Olli Rehn, varapuheenjohtaja, Euroopan komissio
47/2012	20.12.2012	Ryöstöretkien ja kaupankäynnin meri - Itämeren kansojen seikkailut esihistoriallisella ajalla Jarl-Thure Eriksson, kansleri, Åbo Akademi
42/2012	16.11.2012	Pullopостia - Meri yhdistää Suomea ja Viroa Aleksi Härkönen, suurlähettiläs, Suomen suurlähetystö, Tallinna
37/2012	12.10.2012	Venäjän WTO-jäsenyyden alkumetreit Heli Simola, ekonomisti, Suomen Pankin siirtymätalouksien tutkimuslaitos
34/2012	21.9.2012	Cleantechista ratkaisu Itämerelle ja Suomen talouskasvulle Jyri Häkämies, elinkeinoministeri, Työ- ja elinkeinoministeriö
30/2012	24.8.2012	Pohjoismaiden ja Baltian maiden yhteistyötä laajalla rintamalla Erkki Tuomioja, ulkoasiainministeri, ulkoasiainministeriö
11/2012	9.3.2012	Itämeri on kirkkojen meri Kari Mäkinen, arkkipiispa, Suomen evankelis-luterilainen kirkko
7/2012	10.2.2012	Itämeren kohtalo ratkaistaan puhdistamoilla eikä juhlapuheissa Juha Nurminen, puheenjohtaja, John Nurmisen Säätiö
1/2012	6.1.2012	Työnjaolla tehokkuutta Itämeren alueen yhteistyöhön Thomas Götz, Saksan Suomen suurlähettiläs